

LAVO Tuokila Marja

08.11.2005

EDUSKUNTA
SUURI VALIOKUNTA

Viite

Asia

EU; komission valtuuttaminen neuvottelemaan UNIDROIT -instituutin kanssa yleissopimuksesta, jossa määrättäisiin välittäjän hallinnassa olevia arvopapereita koskevista yhdenmukaisista aineellisoikeudellisista säännöistä

U/E-tunnus:

EUTORI-numero:
EU/2005/1064

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti selvitys otsikossa tarkoitettusta asiasta.

Lainsäädäntöjohtaja

Tiina Astola

Erityisasiantuntija

Marja Tuokila

Oikeusministeriö
Lavo Tuokila Marja

Perusmuistio

OM2005-00289

8.11.2005

EU; komission suositus neuvostolle komission valtuuttamisesta neuvottelemaan UNIDROIT – instituutin kanssa yleissopimuksesta, jossa määrättäisiin välittäjän hallinnassa oelvia arvopapereita koskevista yhdenmukaisista aineellisoikeudellisista säännöistä; neuvosto

EUTORI/Eurodoc nro:

EU/2005/1064

U-tunnus / E-tunnus:

Perustuslain 97 §:n mukainen asia.

Käsittelyvaihe ja käsittelyn tarkoitus:

On mahdollista, että käsittely neuvostossa alkaa vielä tämän vuoden puolella.

Asiakirjat:

9574/1/05 REV 1 RESTREINT UE ECOFIN 208 EF 18 JUSTCIV 99, SEC(2005) 681
lopullinen

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely:

EY:n perustamissopimuksen 300 artikla.

Käsittelijä(t):

Oikeusministeriö, lainsäädäntöneuvos Marjut Jokela, p. 1606 7703
Oikeusministeriö, erityisasiantuntija Marja Tuokila, p. 1606 7721
Oikeusministeriö, lainsäädäntöneuvos Antti Leinonen, p. 1606 7713

Suomen kanta/ohje:

Suomi kannattaa komission valtuuttamista neuvottelemaan UNIDROIT – yleissopimuksesta siltä osin kuin yhteisön toimivalta on yksinomainen. Niissä kysymyksissä, jotka kuuluvat osittain yhteisön ja osittain jäsenvaltioiden toimivaltaan, Suomi kannattaa komission esittämää yhteistyötä yhteisön kansainvälisen edustuksen yhtenäisyyden varmistamiseksi.

Suomella ei ole huomautettavaa suositukseen liitettyihin neuvotteluohjeisiin.

Pääasiallinen sisältö:

Yleissopimusluonnoksen tausta, tämän hetkinen neuvottelutilanne ja sisältö

UNIDROIT (International Institute for the Unification of Private Law) perusti vuonna 2002 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia luonnos kansainväliseksi sopimukseksi, jolla voidaan kehittää välittäjän hallinnassa olevia arvopapereita ja niiden luovutusta koskevaa sääntelyä erityisesti rajat ylittävissä tilanteissa. UNIDROIT julkaisi 23.12.2004 alustavan luonnoksen yleissopimuksesta ja sen perustelut, jotka on toimitettu jäsenvaltioille.

Komissiota on 31.1.2005 pyydetty nimeämään edustajansa tarkkailijajäseniksi.

Yleissopimusluonnoksesta käytävät neuvottelut alkoivat 9.5.2005 pidetyllä hallitusten asiantuntijoiden komitean kokouksella. Seuraavan kokouksen ajankohtaa ei ole ilmoitettu.

Kansainvälisillä arvopaperimarkkinoilla arvopapereita pidetään nykyisin yleisesti arvo-osuuksina välittäjien ylläpitämällä tileillä. Rajat ylittävillä arvopaperimarkkinoilla aiheutuu oikeudellista epävarmuutta, kun arvo-osuuksina säilytettäviin arvopapereihin kohdistuvien oikeuksien oikeudellinen asema vaihtelee valtioittain ja käsitteet ovat erilaisia. On myös mahdollista, että yhdessä valtiossa liikkeeseen laskettuja arvopapereita ei pidetä arvopapereina jossakin muussa valtiossa.

Yleissopimuksen tarkoituksena on luoda välittäjän hallinnassa oleville arvopapereille ja niiden luovutukselle yhteinen oikeudellinen kehys, jollaista aiemmin ei ole ollut. Yleissopimusluonnoksessa käsitellään muun muassa seuraavia oikeudellisia kysymyksiä:

- välittäjän hallinnassa oleviin arvopapereihin kohdistuvien oikeuksien hankkiminen, luovuttaminen ja luominen tilille tehtävillä kirjauksilla
- kielto täytäntöönpanna tällaisia oikeuksia arvopapereiden hallintajärjestelmän ylemmällä tasolla
- tilille tehtävien hyvitysten ja veloitusten lopullisuus
- kilpailevien oikeuksien etusijajärjestys
- vilpittömässä mielessä toimivien suojaaminen
- arvopapereihin kohdistuvien oikeuksien haltijan asema välittäjän maksukyvyttömyystilanteessa
- arvopapereiden selvitysjärjestelmien vakauteen ja arvopaperikauppojen lopullisuuteen liittyvät erityiskysymykset
- arvopaperivakuuksia koskevat erityiskysymykset.

Komission suositus

Komission mukaan yleissopimusluonnoksen sisältö on jossain määrin päällekkäinen yhteisön lainsäädännön kanssa. Arvopaperikauppoja ja järjestelmien vakautta säännellään selvityksen lopullisuudesta maksujärjestelmissä ja arvopapereiden selvitysjärjestelmissä annetussa direktiivissä (98/26/EY, jäljempänä selvitysdirektiivi). Arvopapereiden käyttöä vakuutena säännellään taas rahoitusvakuusjärjestelyistä annetussa direktiivissä (2002/47/EY, jäljempänä rahoitusvakuusdirektiivi).

Komission mukaan yleissopimusluonnos saattaa vaikuttaa selvitys- ja rahoitusvakuusdirektiivin säännöksiin, yhteisön lainsäädännön soveltamisalaan kuuluviin muihin aloihin kuten myös komission vastikään perustaman yhteisön arvopaperimarkkinoiden epävarmuustekijöitä selvittävän

niin kutsutun oikeusvarmuustyöryhmän työhön. Yhteisöllä on yksinomainen toimivalta siltä osin kuin yleissopimus koskee asioita, joissa yhteisö on jo käyttänyt sisäistä toimivaltaansa.

Komissio suosittaa, että neuvosto valtuuttaa sen neuvottelemaan UNIDROIT – yleissopimuksesta, jossa määrätään välittäjien hallinnassa olevia arvopapereita koskevista yhdenmukaisista aineellisoikeudellisista säännöistä ottaen huomioon liitteessä mainitut neuvotteluohjeet. Komissio kuulee erityiskomiteaa, jonka neuvosto nimittää avustamaan komissiota.

Siltä osin kuin yleissopimusluonnokseen sisältyy osittain yhteisön ja osittain jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia asioita, komission ja jäsenvaltioiden olisi varmistettava yhteisön kansainvälisen edustuksen yhtenäisyys toimimalla tiiviissä yhteistyössä neuvottelujen aikana.

Suosituksen liitteenä olevien neuvotteluohjeiden mukaan komissio pyrkii varmistamaan, että yleissopimus on yhteensopiva erityisesti selvitys- ja rahoitusvakuusdirektiivin, EY:n perustamissopimuksen sekä muiden yhteisön säännösten kanssa. Lisäksi komissio pyrkii varmistamaan, että yleissopimusluonnos sisältää asianmukaiset määräykset, joiden mukaan yhteisö on tasa-arvoinen sopimusosapuoli muiden sopimusosapuolten kanssa. Komissio sitoutuu ilmoittamaan neuvostolle neuvottelujen tulokset ja tarvittaessa niiden aikana mahdollisesti esille tulevat ongelmat.

Kansallinen käsittely:

Valtioneuvoston alustava kanta on koordinoitu oikeusministeriön, valtiovarainministeriön ja Suomen Pankin kesken. Kanta on myös käsitelty rahoituspalvelut ja pääomaliikkeet –jaostossa.

Eduskuntakäsittely:

Kansallinen lainsäädäntö:

Selvitysdirektiivi on Suomessa pantu täytäntöön eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annetussa laissa (1084/1999) ja arvo-osuustileistä annetussa laissa (827/1991). Rahoitusvakuusdirektiivi on pantu täytäntöön rahoitusvakuuslaissa (11/2004), arvopaperimarkkina-laissa (495/1989) sekä arvo-osuustileistä annetussa laissa. Edellä mainittujen säädösten lisäksi arvo-osuuksia koskevaa sääntelyä sisältyy arvo-osuusjärjestelmästä annettuun lakiin (826/1991).

Taloudelliset vaikutukset:

Muut mahdolliset asiaan vaikuttavat tekijät:

Asiasanat	arvopaperit,rahoitusmarkkinat,yleissopimukset
Hoitaa	OM,VM
Tiedoksi	EUE,KTM,MMM,STM,TM,VNEUS,YM
